

224/344 – عَنْ عُمَرَانَ بْنِ حُصَيْنِ الْحُزَاعِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كُنَّا فِي سَفَرٍ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَإِنَّا أَسْرِيْنَا، حَتَّىٰ كُنَّا فِي آخِرِ اللَّيْلِ، وَقَعْنَا وَقْعَةً، وَلَا وَقْعَةً أَحَدَى عِنْدَ الْمُسَافِرِ مِنْهَا، فَمَا أَيْقَظَنَا إِلَّا حَرُّ الشَّمْسِ، كَانَ أَوَّلَ مَنِ اسْتَيْقَظَ فُلَانٌ ثُمَّ فُلَانٌ ثُمَّ عُمَرُ بْنُ الْحَطَّابِ الرَّابِعُ، كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا نَامَ لَمْ يُوقَظْ حَتَّىٰ يَكُونَ هُوَ يَسْتَيْقِظُ، لِأَنَّا لَا نَدْرِي مَا يَحْدُثُ لَهُ فِي تَوْمِهِ، فَلَمَّا اسْتَيْقَظَ عُمَرُ وَرَأَى مَا أَصَابَ النَّاسَ، كَانَ رَجُلًا جَلِيدًا، فَكَبَرَ وَرَفَعَ صَوْتَهُ بِالْتَّكْبِيرِ، فَمَا زَالَ يُكَبِّرُ وَيَرْفَعُ صَوْتَهُ بِالْتَّكْبِيرِ حَتَّىٰ اسْتَيْقَظَ لِصَوْتِهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَلَمَّا اسْتَيْقَظَ شَكَوَا إِلَيْهِ النَّذِيْرِ أَصَابَهُمْ، قَالَ: «لَا ضَيْمَرٌ أَوْ لَا يَضِيرُ، ارْتَحُلُوا». فَارْتَحَلَ فَسَارَ غَيْرُ بَعِيدٍ، ثُمَّ تَرَلَ فَدَعَا بِالْوَضُوءِ فَتَوَضَّأَ، وَنُودِيَ بِالصَّلَاةِ فَصَلَّى بِالنَّاسِ، فَلَمَّا اتَّفَتَلَ مِنْ صَلَاةِهِ، إِذَا هُوَ بِرَجْلٍ مُعْنَلٍ لَمْ يُصَلِّ مَعَ الْقَوْمِ، قَالَ: «مَا مَنَعَكَ يَا فُلَانُ أَنْ تُصَلِّي مَعَ الْقَوْمِ؟» قَالَ: أَصَابَنِي جَنَابَةٌ وَلَا مَاءٌ، قَالَ: «عَلَيْكَ بِالصَّعِيدِ، فَإِنَّهُ يَكْفِيْكَ». ثُمَّ سَارَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَاشْتَكَى إِلَيْهِ النَّاسُ مِنَ الْعَطَشِ، فَتَرَلَ فَدَعَا فُلَانًا وَدَعَا عَلَيْهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَقَالَ: «اذْهَبَا فَابْتَغِيَا الْمَاءَ». فَانْطَلَقا، فَتَلَقَّيَا امْرَأَةً بَيْنَ مَرَادَتَيْنِ، أَوْ سَطِيحَتَيْنِ مِنْ مَاءٍ عَلَى بَعِيرٍ هَاهُ، فَقَالَا لَهَا: أَيْنَ الْمَاءُ؟ قَالَتْ: عَهْدِي بِالْمَاءِ أَمْسِ هَذِهِ السَّاعَةِ، وَنَفَرْنَا حُلُوفٌ، قَالَا لَهَا: انْطَلِقِي إِذَا، قَالَتْ: إِلَى أَيْنَ؟ قَالَا: إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَتِ: الَّذِي يَقَالُ لَهُ الصَّابِئُ؟ قَالَا: هُوَ الَّذِي تَعْنِي، فَانْطَلَقَ فَجَاءَ إِلَيْهَا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَحَدَّثَاهُ الْحَدِيثَ، قَالَ: فَاسْتَرْتُلُوهَا عَنْ بَعِيرِهَا، وَدَعَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِإِنَاءِ، فَفَرَغَ فِيهِ مِنْ أَفْوَاهِ الْمَرَادَتَيْنِ، أَوِ السَّطِيحَتَيْنِ، وَأَوْكَأَ أَفْوَاهَهُمَا، وَأَطْلَقَ الْعَزَالِيَّ، وَنُودِيَ فِي النَّاسِ: اسْفُوا وَاسْتَفُوا، فَسَقَى مَنْ سَقَى، وَاسْتَهَى مَنْ شَاءَ، كَانَ آخِرَ ذَاكَ أَنْ أَعْطَى الَّذِي أَصَابَتْهُ الْجَنَابَةُ إِنَاءً مِنْ مَاءِ، قَالَ: «اذْهَبْ فَأَفْرِغْهُ عَلَيْكَ». وَهُنَّ قَائِمَةٌ تُنْظَرُ إِلَى مَا

يُفْعَلُ بِمَا إِنَّمَا، وَإِنْمَّا اللَّهُ، لَقَدْ أَقْلَعَ عَنْهَا، وَإِنَّهُ لَيُخَيِّلُ إِلَيْنَا أَكْثَرًا أَشَدُ مِلْأَةً مِنْهَا حِينَ ابْتَدَأَ فِيهَا، فَقَالَ
 النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «اجْمَعُوا لَهَا». فَجَمَعُوا لَهَا مِنْ بَيْنِ عَجْوَةٍ وَدَقِيقَةٍ وَسَوِيقَةٍ، حَتَّى جَمَعُوا لَهَا
 طَعَامًا، فَجَعَلُوهَا فِي ثُوبٍ، وَحَمَلُوهَا عَلَى بَعِيرِهَا، وَوَضَعُوا التَّوْبَةَ بَيْنَ يَدِيهَا، قَالَ لَهَا: «تَعْلِمِينَ، مَا
 رَزَقْنَا مِنْ مَا تَلِكَ شَيْئًا، وَلَكِنَّ اللَّهُ هُوَ الَّذِي أَسْقَانَا». فَأَنْتُ أَهْلَهَا وَقَدْ احْتَبَسْتُ عَنْهُمْ، قَالُوا: مَا
 حَبَسْتَ يَا فُلَانَةً؟ قَالَتِ الْعَجَبُ، لَقِينِي رَجُلَانِ، فَذَهَبَا إِلَيَّ هَذَا الَّذِي يُقَالُ لَهُ الصَّابِيَّ، فَفَعَلَ
 كَذَّا كَذَا، فَوَاللَّهِ إِنَّهُ لَأَسْحَرُ النَّاسِ مِنْ بَيْنِ هَذِهِ وَهَذِهِ، وَقَالَتْ بِإِصْبَعِيهَا الْوُسْطَى وَالسَّبَابَةَ،
 فَرَفَعَتْهُمَا إِلَى السَّمَاءِ – تَعْنِي: السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ – أَوْ إِنَّهُ لَرَسُولُ اللَّهِ حَقًّا. فَكَانَ الْمُسْلِمُونَ بَعْدَ
 ذَلِكَ، يُغَيِّرُونَ عَلَى مَنْ حَوْلَهَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ، وَلَا يُصِيبُونَ الصِّرْمَ الَّذِي هِيَ مِنْهُ، فَقَالَتْ يَوْمًا لِقَوْمِهَا:
 مَا أَرَى أَنَّ هُؤُلَاءِ الْقَوْمَ يَدْعُونَكُمْ عَمْدًا، فَهَلْ لَكُمْ فِي الْإِسْلَامِ؟ فَأَطَاعُوهَا فَدَخَلُوا فِي الْإِسْلَامِ.

224.344 Имрон розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам билан бирга сафарда эдик. Кечаси йўл юрдик, ниҳоят, туннинг охирига етганимизда шундай уйқуга кетдикки, мусоғир учун бундан ширин уйқу бўлмайди. Бизни қуёш ҳароратигина уйғотди. Биринчи бўлиб фалончи, кейин фалончи, кейин фалончи уйғонди - Абу Ражо (Имрондан ривоят қилган ровий) уларнинг номларини айтган-у, Авф (Абу Ражодан ривоят қилган ровий) унубтиб қўйган - кейин Умар ибн Хаттоб тўртингиси бўлди. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам эса ўзлари уйғонмагунларича уйқудан уйғотилмас эдилар, чунки биз у зотнинг уйқуларида нималар содир бўлишини билмас эдик.

Умар уйғониб, одамларга нима бўлганини кўргач, - у бақувват одам эди - овозини кўтариб такбир айтди. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам унинг товушидан уйғонгуналарича овозини кўтариб такбир айтаверди. У зот уйғонгач, (одамлар) бошларига тушган ишдан у зотга шикоят қилишди. У зот: **«Зараги йўқ [ёки зарар қилмайди], йўлга тушиналар»**, дедилар. Йўлга тушиб, узок юрмадилар, кейин тўхтаб, таҳорат суви келтиришни сўрадилар ва таҳорат қилдилар. Намозга аzon айтилди. Одамларга намоз ўқиб бердилар. Намоздан ўгирилгач, қавм билан намоз ўқимай, четда турган бир кишига кўзлари тушиб: **«Эй фалончи, қавм билан намоз ўқишингдан сени нима тўсди?»** дедилар. У: «Мен жунуб бўлиб қолдим, сув эса йўқ», деди. У зот: **«(Пок) тупроқ ишлат, у сенга кифоя қилади»**, дедилар.

Кейин Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам йўлга чиқдилар. Одамлар (йўлда) у зотга ташналиқдан шикоят қилишди. Шунда у зот тўхтаб, уловдан тушдилар ва фалончини - Абу Ражо унинг исмини айтган, Авф эса уни унутиб қўйган - ва Алийни чақириб: «**Боринглар, сув қидиринглар**», дедилар. Икковлон жўнашди. Улар туясининг устида, мазоданинг [ёки икки сатийҳанинг]* ўртасида ўтириб кетаётган аёлга дуч келишди ва ундан: «Сув қаерда?» деб сўрашди. Аёл: «Кеча шунаقا пайт сувнинг олдида эдим, эркакларимиз бизни қолдириб, сафарга чиқиб кетишган», деди. «Унда биз билан юр», дейиши. «Қаерга?» деди у. «Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг олдиларига», дейиши. «Собий»* деб айтилаётган кишими?» деди. «Сен айтилаётган одам ўша, юр», дейиши.

Уни Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг олдиларига олиб келиб, у зотга бўлган гапни сўзлаб беришди. Кейин уни туясининг устидан туширишди. Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам бир идиш сўрадилар. Кейин унга иккала мазоданинг [ёки иккала сатийҳанинг] оғзидан сув қўйдилар ва иккаласининг оғзини боғлаб, перовини очиқ қолдирдилар. Одамларга «Суфоринглар ва ичинглар!» деб нидо қилинди. Хоҳлаган суфорди, хоҳлаган ичди. Охири Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам жунублик етган кишига: «**Бор, буни устингдан қўйиб ол**», деб бир идишда сув бердилар. Аёл эса шу турганича сувини нималар қилишаётганига қараб турар эди. Аллоҳга қасамки, улардан (сув олиш) тўхтатилди, идишлар бизга (сув олиш) бошлаган пайтдагидан ҳам тўлароқ туюлди.

Набий алайҳиссалом: «**Бунга** (бир нима) **йиғиб беринглар**», дедилар. Унга ажва,* ун ва толқондан бир қанча егулик йиғиб, бир тугунга солиб беришди. Уларни (идишларни) туянинг устига юклаб, тугунни эса аёлнинг олд тарафиға қўйиши. У зот унга: «**Кўряпсан-а, сувингдан ҳеч қанча камайтирмадик, бизларга сув берган Аллоҳнинг Ўзи**», дедилар.

Кейин у (аёл) ўз аҳлининг олдига келди, улардан ортда қолиб кетган эди. «Сени нима ушлаб қолди, эй фалончи?» дейиши. У деди: «Ажойиб иш бўлди: менга икки киши йўлиқиб, анави «собий» деб айтилаётган кишининг олдига олиб бориши. У шундай, шундай қилди. Аллоҳга қасамки, у киши бу билан анавининг - аёл ер билан осмонни назарда тутиб, ўрта ва кўрсаткич бармоқларини осмонга кўтариб ишора қилди - ўртасидаги инсонларнинг энг сеҳргаридир ёки у ҳақиқатан Аллоҳнинг элчисидир».

Мусулмонлар ушбу воқеадан кейин ўша аёлнинг атрофидаги мушриклар устига бостириб боришар, лекин у аёл мансуб бўлган хонадонларга тегишмас эди. Бир куни у ўз қавмига: «Ўйлайманки, бу одамлар сизларга атайлаб тегишмаяпти. Исломга кирсангиз-чи!» деди. Шунда улар унга итоат қилиб, Исломга киришди».

* Мазода, сатийҳа - иккита терини бир-бирига улаб тикилган катта мешкоб, у асосан сафарга мўлжалланган сув идиши бўлган.

* Собий - эски динидан чиқиб, янги динга киравчи. Жоҳилият араблари жоҳилиятдаги динини ташлаб, Ислом динига киргандарни шундай деб аташар эди.

* Ажва - хурмонинг бир тури. Мадина хурмоларининг энг яхши навларидан бўлиб, сифати ва фойдалилиги билан бошқа навлардан ажралиб туради.

Манба: hadis.islom.uz

